

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memurları tekaüt sandığı hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Ulaştırma, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/326)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/160 - 6/1909

. 5 . VI . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memurları tekaüt sandığı hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair Münakalât Vekililğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 15 . VI . 1944 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

3137 sayılı kanuna ek kanun lâyihası mucip sebepleri

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memurlarının tekaütlük işlerini düzenliyen 3137 sayılı kanunda (Aşağıdaki fıkralarda izah edilen sebepler dolayısıyla) bazı değişiklikler icrasına ihtiyaç duyulduğu için ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

1. — 3137 sayılı kanunda Denizyolları ve Limanlar idaresinin müteferrik müstahdemleri için normal tekaütlük hakkı tanınmış halbuki gerek demiryollarında ve gerek Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, İnhisarlar ve İktisadi Devlet Teşekküllerinin bu kabil müstahdemleri tekaüt sandıklarıyla ilgilendirilerek bu zümrenin de refahı temin edilmiş ve iktisadi bir teşekkül olan Denizyolları ve Limanlar İdaresi elemanlarının büyük bir kısmını gemi adamları teşkil etmekte bulunmuş olduğundan bu idarenin müteferrik müstahdemlerinin de istikbal endişelerinin giderilerek vazifelerine daha candan sarılmalarını temin maksadıyla bunlarında tekaütlük nimetinden istifadelerini mümkün kılacak olan birinci madde yazılmıştır.

2. — İhtisas mevkiinde çalışan memurlarla yukarıki fıkralarda arzedilen müteferrik müstahdemlerin ücretlerinin ne kadarından tekaüt aidatı kesileceğini ve bilmukabele tekaüt aylıklarının da ne miktar üzerinden bağlanacağını tasrih için 4222 sayılı kanunun 12 nci maddesinden iktibasen lâyihanın ikinci maddesi hazırlanmıştır.

3. — Ahkâmı hâlen mer'î olan 16 Ağustos 1306 tarihli İdarei Mahsusa Tekâüt Nizamnamesi, yetimlerin birinden diğerine maaş münakalesine cevaz vermekte ise de tekaüt işlerinde tasfiye ve nihayetlendirme esas olduğu ve 1683 sayılı Askerî ve mülkî Tekâüt Kanunu ile bundan sonra intişar eden tekaüt sandıkları kanunlarında bu hükme yer verilmemiş bulunduğu cihetle bu sandıkta da mez-

kür Nizamname hükümlerine göre tahsis edilmiş olan yetim maaşlarında daha mütekâmil olan diğer kanunlara mütenazır muamele yapılmasını temin zmnında lâyihanın üçüncü maddesi yazılmıştır.

4. — 1683 sayılı kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış ve miktarı cüzi bulunmuş olan tekaüt ve yetim aylıklarına birer miktar zam yapılmış olan 3835 ve 4464 sayılı kanunlardan (Saraht bulunmaması hasebiyle) 1306 tarihli Nizamname hükümlerine göre bu idareden bağlanmış maaş sahipleri istifade ettirilememiştir. Halbuki bunların da maaş hadleri aynı miktarda az olduğu gibi adedleri de mahdut bulunduğundan ekserisi dul, yetim ve bir kısmı da son günlerine yaklaşmakta olan mütekaülere bilhassa hayat pahalılığı olan bu sırada bu nimetin bahşedilmesi adalet prensiplerine daha uygun olacağı düşüncesiyle lâyihanın dördüncü maddesi hazırlanmıştır.

5. — 3137 sayılı kanunun 15 nci maddesi, sandıktan başlanacak maaşların her ay iptidasında verilmesini amir olduğundan halbuki gerek 1683 sayılı kanuna göre verilen ve gerek kanunla kurulu tekaüt sandıklarından bağlanan maaşların üç aylığının peşinen verilip hem maaş sahiplerinin her ay maaş almak için yaptıkları zahmet ve külfetten kurtarılması hem de muhasebe muamelâtının azaltılması maksadıyla lâyihanın beşinci maddesi, Devlet Demiryolları İdaresi memurlarına ait tekaüt sandığı kanununda değişiklik yapan 4001 sayılı kanunun 2 nci maddesine göre yazılmıştır.

6. — 3137 sayılı kanunun 25 nci maddesinin son fıkrası, Denizyollar ve Limanlar İdaresi tekaüt sandığından bağlanacak tekaüt maaşlarının, Devlet Demiryolları İdaresinde aynı maaş alan bir memura kendi kanunu hükümleri dairesindeki aynı müddet için hesabedilecek tekaüt maaşını geçemeyeceğini emretmekte halbuki Denizyollar ve Limanlar İdaresi memurlarının ücretleri 3656 sayılı kanun hükmüne tâbi olup ayrı bir bareme mâlik bulunan Demiryollar İdaresi memurlarının ücret derecelerine uymamakta bulunduğundan ve kanundaki bu hüküm ise bu idare memurlarına bağlanacak tekaüt maaşının, aynı maaşlı ve aynı hizmet müddetli Devlet memurlarına bağlanan maaştan fazla olmamasını temin etmekten ibaret bulunmakta olduğundan en son kabul olunan İktisadi Devlet Teşekkülleri Tekâüt Sandığı hakkındaki 4222 sayılı kanunun 15 nci maddesinde dahi bu eihet tahtı temine alınmakla beraber ancak son bulunduğu memuriyette iki tefri müddetini dolduranlara bulunduğu derece üzerinden tekaüt maaşı bağlanmasına cevaz verilmiş ve gördükleri hizmetlerin mahiyeti itibariyle bu idare memurlarının tekaütlüklerinde bağlanacak maaşın, 4222 sayılı kanun esaslarına uyması muvafık olacağı düşünülerek lâyihanın 6 nci maddesi bu esas dairesinde yazılmıştır.

7. — Lâyihanın birinci maddesiyle tekaütlük hakkı tanınan Denizyollar ve Limanları İdaresi gemi adamları ve müteferrik müstahdemlerinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu vazifelerde bulunanların bu kanunun neşrinden önce gerek bu idarede ve gerek bu idarenin yerini tuttuğu mülga teşekkül, idare ve şirketlerde tekaüde tâbi olmıyarak geçirdikleri hizmet müddetlerinden en çok son on yılının borçlanma esasları dairesinde hizmet müddetlerine eklenmesine imkân verilmiş olmak için ve 4222 sayılı kanunun muvakkat 2 nci maddesindeki hükme mütenazır olarak lâyihanın muvakkat 1 nci maddesi hazırlanmış ve ancak bunlardan 3137 sayılı kanunun 41 nci maddesi hükmüne göre % 2 aidata tâbi bulunanların ödedikleri bu paraların - bundan sonra haklarında mezkûr madde hükmü tatbik edilmemek şartıyla - borçlanacakları miktardan indirilmesi kaydı ilâve edilmiştir.

8. — Yine % 2 aidata tâbi bir hizmette iken bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce % 5 aidatlı bir hizmete geçmiş olanların % 2 aidata tâbi olarak geçen hizmet müddetleri hakkında dahi muvakkat birinci madde hükmünün cereyan eylemesi madelete uygun görülerek lâyihanın muvakkat 2 nci maddesi kaleme alınmıştır.

9. — 3137 sayılı kanunun 42 nci maddesiyle mülga Seyrisefain İdaresinden halef idarelere nakledilmiş bulunan memurlardan 1306 tarihli nizamname hükmüne göre tekaüde tâbi hizmet müddetleri 15 seneden az olanların eski hizmetleri, halef idarelerdeki hizmetlerine eklenerek haklarında bu kanun hükmünün tatbiki kabul edilmiş ve hizmetleri 15 sene ve daha ziyade olanlar ise bu kanunla alâkalandırılmıyarak ve ücretlerinden de tekaüt aidatı namıyla birşey kesilmiyerek yeni idarelerdeki hizmetleri, eski hizmetlerine eklenmek suretiyle haklarında 1683 sayılı kanun hükümleri dai-

resinde ve fakat seyrisefain idaresinde iken son aldıkları maaş esası üzerinden (yalnız bu maaş kırk lira ve bundan az ise bir mafevk maaş üzerinden) tekaüt aylığı bağlanması eihetine gidilmişti.

Bu ikinci kısım yani Seyrisefain İdaresindeki hizmetleri 15 sene ve daha ziyale olanlar, 3656 sayılı kanundaki terfi müddetlerini doldurdukça ücretlerinin artmasına rağmen tekaüt maaşlarının mülga Seyrisefainden son aldıkları maaş esası üzerinden tahsisinin mağduriyetlerini mucip olmakta bulunduğundan bahisle bu maaşın, tekaüt oldukları zaman almakta oldukları ücretleri üzerinden bağlanması talebinde bulunmuşlar ve filhakika bu maaşın bağlanmasında : Seyrisefain İdaresindeki hizmetleri 15 seneden az olan birinci kısım için tekaüt oldukları zaman almakta oldukları ücretler esas tutulduğu halde ikinci kısım için halef idarelerdeki ücretlerinden tekaüt aidatı kesilmiyor diye ta Seyrisefainde iken son aldıkları maaşın esas tutulması ve birinci kısma dâhil olmağı tercih edecekler için bir hiyar hakkının dahi tanınmaması madelete uygun görülmiyerek bunlardan arzu edenlerin halef idarelerde geçen hizmetleri zarfında aldıkları ücretlerin % beşini borçlanmaları ve bunun karşılığının da Denizyollar ve Limanlar İdaresi bütçesinden sandığa ödenmesi mukabilinde kendilerinin birinci kısım gibi sandıkla alâkalandırılıp tekaüt maaşının mecmuu hizmetlerine göre ve son ücretleri esası üzerinden sandıkça verilmesi ve bunların mülga Seyrisefainde geçen hizmetlerinin her yılı için de iki asli maaşlarının kezalik Denizyollar ve Limanlar İdaresi bütçesinden sandığa tediyesi esası tesbit olunarak 4222 sayılı kanunla kabul edilen esaslar daire-sinde lâyihaın muvakkat 3, 4 ve 5 nci maddeleri hazırlanmıştır.

10. — Lâyihaın 7 ve 8 nci maddeleri, kanunun mer'iyetine ve icrasına memur olanlara ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Ulaştırma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. 1/326

Karar No. 2

2. XII. 1944

Yüksek Başkanlığa

«Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memurları tekaüt sandığı» hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve 15 nci, 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası, Münakalât Vekilliği müsteşarı ve salâhiyetli arkadaşları hazır olduğu halde incelendi.

Verilen izahlara ve Hükümetin mucip sebeplerine göre, bu lâyihaın 3137 sayılı kanundan sonra çıkan kanunlarla, Devlet Demiryolları, Ziraat Bankası, İnhisar İdareleri ve İktisadi Devlet Teşekkülleri gibi müesseselerimizin memur ve müteferrik müstahdemlerinin emekli, dul ve yetimlerine bahşedilen haklardan, Devlet Denizyolları ve Limanları memur ve müstahdemlerinin de aynı suretle faydalanmalarını sağlamak maksadiyle teklif edildiği anlaşıl原因 olarak kabul edilmiş ve maddelere geçilmiştir.

Birinci madde aynen kabul edilmiştir.

İkinci madde : 4222 sayılı kanunun 12 nci maddesinden aynen alınmış ve ancak müteferrik müstahdemler kastedildiğine ve ihtisas mevkiindeki memurlar için esasen 3659 sayılı kanunun 9 ncu maddesinde kâfi sarahat bulunduğundan, maddenin baştarafında (memurlarla) ya kadarki kısmı ile son fıkrası kaldırılmış ve birinci maddeye uygun olarak yeniden yazılmıştır.

Üçüncü madde : Yetim maaşlarının, birinden ötekine intikali yerine, tasfiyeyi ileri süren bir maddedir, 16 Ağustos 1306 tarihli İdarei Mahsusası Tekauüt Nizamnamesi yetimlerin birinden ötekine maaş intikalini kabul ediyor. Halbuki 1683 sayılı Askerî ve Mülkî Tekauüt Kanunu ile bundan sonra çıkan muhtelif millî müesseselerimize ait tekaüt sandıkları kanunlarında ise böyle bir hüküm yoktur. Bu maddenin, daha sonra çıkan daha mütekâmil kanunlar hükümlerine uygun olması için teklif edildiği anlaşılmıştır.

Maddenin görülen maksadı sağladığı anlaşıl-
lan 1683 sayılı kanunun 50 nci maddesinin zikri
suretiyle yazılması uygun görülmüş ve o şekilde
yeniden yazılmıştır.

4 ve 5 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Muvakkat birinci maddenin (A) fıkrasındaki
(3) aylık müracaat müddetini Encümenimizden
evvelce geçmiş olan Devlet Demiryollarına ait
aynı konudaki teklifimize uygun olarak 6 aya ır-
karılması ve (B) fıkrasının da (A) fıkrasına uy-
gun olarak yazılması, muvafık görülmüş ve o
yolda yeniden yazılmıştır.

Muvakkat ikinci madde : Aynen kabul edil-
miştir.

Muvakkat üçüncü madde : Dahi bu kanun lâ-
yahasının üçüncü maddesi ile birinci muvakkat

maddesine uygun olarak yeniden yazılmıştır.

Diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi üzere Maliye Encümenine verilmeğe
üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ulaştırma Ko. Başkanı	Sözcü	
Kütahya	Çoruh	
R. Peker	A. R. Erem	
Kâtip		
Hatay	Erzurum	İzmir
H. Ilgaz	S. Altuğ	Dr. K. Örs
Kars	Kırşehir	Kocaeli
E. Demirel	F. Seler	R. Fenmen
Ordu		Sivas
Dr. V. Demir		H. Gökdalay
Trabzon		Tunceli
M. Aydın		H. Üçöz

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Eesas No. 1/326

Karar No. 13

20 . IV . 1945

Yüksek Başkanlığa

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme
Umum Müdürlüğü Memurları Tekaüt Sandığı
hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler ek-
lenmesine ve 15 ve 25 nci maddelerin değiştiril-
mesine dair kanun tasarısı ile Ulaştırma Komis-
yonunun raporu ve gerekçeleri, Maliye ve Ulaş-
tırma Komisyonunun raporu ve gerekçeleri, Ma-
liye ve Ulaştırma Bakanlıklarının yetkili temsil-
cileri hazır olduğu halde incelendi.

Verilen izahlara ve tasarının gerekçesine göre
bu tasarının 3137 sayılı kanundan sonra çıkan
kanunlarla, benzeri kurumların tekaüt sandık-
larından faydalanan memur ve müteferrik hiz-
metlilerinin tekaütlük işlerinde bağışlanan bazı
haklardan bu idare memur ve hizmetlilerinin de
aynı suretle faydalanmalarını ve 1306 tarihli
İdarei Mahsusa Tekaüt Tüzüğüne dayanılarak
bağlanmış emekli ve yetim aylıklarının 1683 sa-
yıllı kanundan evvelki hükümlere göre bağlanmış
maaşlara yapılan zamlardan bunların da istifa-
delerini sağlamak maksadiyle teklif edildiği ve
yine bu tüzük gereğince bağlanmış maaşların mü-
makale ve tasfiyesi hususunda 1683 sayılı kanun-

daki hükümlerin bunlara da uygulanmasını ve
dolayısıyla işlem birliğin temin edilmek istendi-
ği anlaşılacak kabul edilmiş ve maddelere geçil-
miştir.

Birinci madde : Aynen kabul edilmiştir.

İkinci madde : Ulaştırma Komisyonunun
yaptığı değişiklik münasebetiyle bu idarenin ay-
rık ve uzmanlık yerlerinde çalışanların durumla-
rı üzerinde yapılan incelemede bunların 3656
sayılı kanunun 6 ve 13 ncü maddeleri gereğince
aldıkları ücretlerin tekaüt aidatının 3137 sayılı
kanunda bir sarahat bulunmamak yüzünden
müktesep hakkı olan derece ücreti tutarı üle-
rinden değil, almakta oldukları ücretlerin tuta-
rı üzerinden kesilmekte olduğu anlaşılmıştır.

Halbuki benzeri kanunla kurulu tekaüt san-
dıklarında bu gibilerin tekaüt aidatı müktesep
hakları olan ücret tutarı üzerinden kesildiğin-
den madde, gerek bunların, gerek çeşitli hiz-
metlerin aidatlarının ne miktar üzerinden ke-
silmesi icabedeceğini gösterecek şekilde ve 4222
sayılı kanunun 12 nci maddesine göre değiştiril-
lererek yazılmıştır.

Üçüncü madde : 16 Ağustos 1306 tarihli idarei mahsusa tekaüt tüzüğüne göre bağlanmış yetim aylıkları arasında Ulaştırma Komisyonunca tasfiye için tâyin olunan üç liradan fazla aylıklar da bulunduğundan madde, hem tasarıda olduğu gibi haktan düşen yetimin aylığının diğer yetimlere naklinin yapılmamasını, hem de aslı üç liraya kadar olan tekaüt ve yetim aylıklarınının 1683 sayılı kanunun 50 nci maddesi esasları dairesinde tasfiyesini temin edecek şekilde değiştirilmiştir.

4, 5 ve 6 nci maddeler aynen kabul edilmiştir.

Geçici birinci madde : Tasarının bu maddesi ile, kendilerine bu defa tekaütlük hakkı tanınan çeşitli hizmetlilerden istiyenlerin Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü ile bu idarenin yerini tuttuğu mülga idare, kurum ve şirketlerde geçen hizmet sürelerinden on yıla kadar olanının borçlandırılmak suretiyle eylemli hizmet sürelerine eklenmesinin istenildiği ve Ulaştırma Komisyonunca da bu görüşe katıldığı anlaşılmaktadır.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünde bulunan hizmetlerden büyük bir kısmı esasen Devlet idaresinde bulunmakla beraber bazı değişiklikler geçirmek suretiyle bu Umum Müdürlüğe intikal etmiş, bir kısmı ise sonradan satın alınarak veya başka suretle idareye maledilmiştir.

Birinci kısma giren memurların tekaütlük hakları 3137 sayılı kanunla sağlanmış ve bunların gerek 3137 sayılı kanun çerçevesine girmemiş olan bundan evvelki ilâvelerde ve gerek Devletin diğer idare ve kurumlarında ücretle geçen hizmet sürelerinden on yılı 4222 sayılı kanunun geçici 3 ncu maddesi delâletiyle geçici ikinci maddesi ve 4644 sayılı kanunun da geçici ikinci maddesi gereğince eylemli hizmet sürelerine eklenmiş bulunmakta ise de satın alınan veya sair suretle Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne verilen ikinci kısım memurlarınının mezkûr şirketlerde geçen hizmetleri velevki borçlanma yoluyla olsun eylemli hizmet sürelerine eklenememiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan vaktiyle bu şirketlerin ücretli daimî görevlerinde çalışmış olupta halen bu idarenin dışında kalan Devlet kurumlarıyla genel bütçeye dâhil dairelerde bulunanların bu eski hizmetleri de 4644 sayılı kanun dışında kaldığı için tekaüt sandıklarına katılmamıştır.

4644 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin A, B, C, D, E fıkralarında sayılanların kanunla kurulu bir tekaüt sandığı ile ilgili olan Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum müdürlüğü ile adı geçen maddenin 1 - 7 işaretli bentlerinde yazılı görevler de aylık ücretli olarak geçmiş hizmet sürelerini borçlanma yoluyla eylemli hizmet sürelerine eklenmeleri için altı aylık bir başvurma süresi verilmiş olduğundan bu defa yalnız, bu kanunla tekaütlük hakkı tanınan bu idare geçitli hizmetlilerinin hem 4644 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin 1 - 7 nci bentlerinde geçmiş hizmetlerini hem de bunlarla adı geçen maddenin (A - E) fıkralarında yazılı hizmetlerde bulunanların Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğüne geçmiş, şirketlerdeki hizmetlerini - satınalınmış belediyelere verilen su, elektrik, tramvay şirketlerinde olduğu gibi - borçlanabilmelerini sağlamak maksadiyle madde, borçlanma işlerine esas tutulan 4644 sayılı kanunun geçici 2 ve 4 ncu maddeleri gözönüne alınarak yazılmıştır.

Geçici ikinci madde: Aynen kabul edilmiştir.

Geçici üçüncü madde: Mülga seyrisefain idaresindeki hizmeti onbeş yıl ve daha fazla olanların 1683 sayılı kanunla ilgilendirilerek tekaütlüklerinde 40 lira asli maaşı geçmemek üzere seyrisefaindeki son asli maaşlarının bir üst derecesi üzerinden tekaüt aylığı bağlanacağı 3137 sayılı kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrasında ve mülga tahlisiye umum müdürlüğünden mülga denizbanka intikâl eyliyen bu karakterdeki memurlar hakkında da aynı hükmün uygulanacağı 3633 sayılı kanunun 17 nci maddesinin (B) fıkrasında yazılı ise de, bu memurların zamanla birkaç derece yukarı ücretlere terfi ettikleri ve aralarında halen dört yüz liraya kadar ücret alanlar bulunduğu öğrenilmiştir. Buna mukabil mülga seyrisefain ve tahlisiye idarelerinde hizmeti onbeş seneden az olan memurlar 3137 sayılı kanunla kurulan hizmetle ilgilendirildikleri için sözü edilen kanunun uygun hükümlerinden faydalanarak tekaüt edildikleri tarihte almakta buldukları son ücretlerinden tekaüt aylığına hak kazanma imkânını elde etmişlerdir.

Binaenaleyh, bu farklı muamelelerin ortadan kaldırılması ve ikinciler gibi birincilerin de son ücretlerinden tekaüt olmalarının teminini amaç tutan işbu geçici üçüncü madde, bu gibilerin aidat

vermedikleri süre içinde almış oldukları ücretlerin tutarının yüzde beşini namlarına borç kaydederek tahsili, ve bunun bir mislinin de Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bütçesinden tekaüt sandığına ödenmesini şart koşmuştur.

Bununla beraber bu hükmün haklarında uygulanması, ilgililerin maddede yazılı süre içinde isteklerine bağlı bulunduğu cihetle tamamen ihtiyaridir.

Diğer taraftan tasarıda borçlandırıldıkları miktarın her ay verilecek ücretleri tutarından yüzde onunun kesilmesi suretiyle tahsili derpiş edilmiş bulunmakta ise de, bunların ayrıca da normal tekaüt aidatı olarak yüzde beş verecekleri nazara alınmış ve kendilerini sıkıntıya düşürmemek için borçlanacakları bu paranın aylıklarından yüzde beş kesilmek suretiyle tahsili uygun görülerek madde, 4222 sayılı kanunun geçici maddelerinden mülhem olarak yazılmıştır.

Geçici dördüncü madde : Haklarında yukarıki geçici üçüncü madde hükmü uygulanan memurlardan Tahlisiye Umum Müdürlüğü memurları 1683 sayılı kanuna tâbi tutulmuş bulduklarından ve esasen bu madde 4222 sayılı kanunun

18 nci maddesi uyarınca mülga Seyrüsefain ve Tahlisiye idarelerinde geçen her hizmet yılı için o idarelerdeki son asli maaşlarının iki mislinin Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bütçesinden tekaüt sandığına ödenmesini amaç tutmakta olduğundan madde ona göre değiştirilmiştir.

Geçici beşinci madde : Aynen kabul edilmiştir.

Altıncı ve yedinci maddelerde : şekil değişikliği yapılmıştır.

Havalesi üzere Bütçe Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı	Bu rapor Sözcüsü	
İstanbul	İzmir	
A. Bayındır	Ş. Adalan	
Kâtip		
Ankara	Afyon	Antalya
M. Aksoley	S. Yurdkoru	H. T. Dağlıoğlu
Burdur	Kastamonu	Malatya
Ş. Engineri	H. Çelen	M. N. Zabcı
Tekirdağ	Tokad	Van
E. Ataç	C. Kovalı	İ. Arvas
Zonguldak		
Y. Z. Özenci		

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/326
Karar No. 56

5 . II . 1946

Yüksek Başkanlığa

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair Ulaştırma Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 5 . VII . 1944 tarihli ve 6/1909 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Ulaştırma ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Ulaştırma ve Maliye Bakanları ve mezkûr idare Genel Müdürü hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün bünyesinde toplanmış bulu-

nan çeşitli müesseseler memur ve hizmetlilerinin emeklilik haklarında yeniden bir düzenleme yapmak maksadiyle hazırlandığı anlaşılan tasarı Komisyonumuzca da esas olarak kabul edilmiş ve görüşmeler Maliye Komisyonu metni üzerinden yapılmıştır.

Tasarı; İdarede çalışan çeşitli hizmetlilere de benzeri müessese ve kurumlarda olduğu gibi emeklilik hakkı tanınması, ihtisas ve istisna mevkilerinde çalışanların tahsil ve hizmet vaziyetlerine göre intibak edebilecekleri derece maaşı üzerinden diğer sandıklarda olduğu gibi emeklilik keseneğine tâbi tutulmaları, eski İdarei Mahsusa Nizamnamesinin dul ve yetimler

arasında maaş münakalesi icrasına dair hükmünün halen tatbik sahası bulunmadığından kaldırılması ve üç liraya kadar asıl maaş almakta olan dul ve yetimlerin de on seneliklerinin verilmesi suretiyle tasfiyelerin icrası, Devletten emekli, dul ve yetim maaşı almakta olanlara muhtelif kanunlarla yapılan zamlardan İdarei Mahsusa Tekaüt Nizamnamesine göre tekaüt edilenler istifade etmediklerinden bu zamların adı geçenlere de teşmili, bu idareden tekaüt, dul ve yetim maaşı almakta olanların aylıklarının da Devletteki gibi üç ayda bir verilmelerinin sağlanması, 3137 sayılı İdare Emekli Kanununun maaş tahsisine dair olan 25 nci maddesinin Devlet Ekonomi Kurumları emekli sandığında mevcut hükme göre düzenlenmesi maksatlariyle 6 esaslı maddeden ve muhtelif tarihlerde bu idareye katılan türlü kurumların personellerinin de bu eski idarelerde geçen en çok on sene hizmetlerinin kesenekleri borçlanmak suretiyle emekli süresine eklenmesi, % 2 emekli keseneğine tâbi bir hizmette geçmiş müddetlerin de yine borçlanma esasına göre aradaki kesenek farkı alınmak suretiyle eylemli hizmet süresine katılması ve kaldırılmış Seyrisefain İdaresinde çalışarak 1683 sayılı Tekaüt Kanununa tâbi iken bu idarenin lâğvı sebebiyle Devlet Denizyollarına geçmiş memur ve hizmetlilerin 3137 sayılı kanun ile kurulan sandığa ithal edilmeyerek yine 1683 sayılı Tekaüt Kanununa tâbi bırakılmalarından doğan gayritabii vaziyetin kaldırılması suretiyle bunların da bugüne kadar hak ettikleri derece aylıkları üzerinden emekliliklerinin sağlanması ve buna müteferri hükümleri kapsayan beş geçici maddeden tereküp etmektedir.

Tasarının 1, 2, 3 ve 4 nci maddeleri yazıya, 5 ve 6 nci maddeleri ise yazıya ve şekle ait değişikliklerle ve geçici birinci madde tazyih edilmek suretiyle geçici 2 nci madde yazı değişikliğiyle aynıyle Maliye Komisyonunun kabulü gibi Komisyonumuzca da kabul edilmişlerdir. Seyrisefain İdaresinde kanuni emekli hakkına tâbi olarak çalışan memur ve hizmetlilerden Devlet Denizyollarına intikal edenlerin onbeş seneden fazla hizmeti olanları 3137 sayılı kanun ile 1683 sayılı Tekaüt Kanununa tâbi olarak bırakılmış ve Devlet Denizyollarındaki hizmet süreleri ve son aldıkları aylık miktarı ne olursa olsun bu idareye geçerken almakta oldukları aylıklar üzerinden tekaüt edilmeleri esas kabul edilmiştir.

Halen idarenin çeşitli hizmetlerinde iş gören ve muhtelif derecelere yükselen bu memur ve hizmetlilerin emeklilik durumlarının da 3137 sayılı Emekli Kanununa göre düzenlenmesi ve son aylıkları üzerinden emekliye ayrılmalarını sağlamak maksadiyle tasarıya konmuş olan geçici üçüncü maddenin görüşülmesi sırasında bu geçici memur ve hizmetlilerin teklif gibi sandığa katılmaları, ancak bunların evvelce 1683 sayılı kanuna tâbi olarak bırakılmaları kanuni bir hükmün icabı bulunmakla o tarihten bu sandığa girdikleri tarihe kadar geçen süre için kendilerinden emekli keseneği kesilmemesi teklif edilmiş ve Komisyonumuz sandığın malî düzenini bozmamak maksadiyle bu süreye ilişkin keseneklerin idarece teminini, mevcutlarının da azlığı bakımından, uygun görmüş ve geçici üçüncü madde bu esasa göre değiştirilmiştir.

Geçici dördüncü madde, üçüncü maddenin yeni şekline göre lüzum kalmadığından kaldırılmış ve dördüncü madde olarak kabul edilen beşinci maddede yine bu esasa göre bir değişiklik yapılmıştır.

7 nci ve 8 nci maddelerde şekil değişikliği yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Kamutaym onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Kastamonu	Edirne	Tokad
<i>T. Coşkan</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Kâtip	Aydm	Bolu
	<i>R. Alpman</i>	<i>Dr. Z. Ülgen</i>
Giresun	Giresun	İstanbul
<i>M. Akhaya</i>	<i>A. Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>
Kayseri	Kütahya	Manisa
<i>F. Baysal</i>	<i>H. Pekoan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>
Rize	Samsun	Tokad
<i>T. B. Balta</i>	<i>M. A. Yörüker</i>	<i>R. A. Sevengül</i>
Urfa	Yozgad	Yozgad
<i>E. Tekeli</i>	<i>S. İçöz</i>	<i>A. Sungur</i>

Bütçe Komisyonunun geçici üçüncü maddeyi değiştiren teklif şekline ve bu şeklin, bilhassa, (B) fıkrası hükmüne muhalifiz. «sebebi» bu maddede bahsi geçen memurlar, mülga Seyrisefain ve Tahlisiye İdarelerinden yeni idarelere nakledilen ve eski idarelde tekaüde tâbi hizmet müddetleri on beş sene, daha ziyade olan ve şimdi Devlet Denizyol-

ları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünde müstahdem bulunan memurlardır. Bu yeni idarelerin hususi tekaüt sandığı kurulurken bunların emeklilik hakları esasen (1683) sayılı halen meri umumi tekaüt kanunu hükümlerine tâbi tutulmuş, bu idarelerin hususi emeklilik sandığına iştirak ettirilmemiştir. (3137 sayılı kanunun (42) nci maddesinin birinci ve 3633 sayılı kanunun (17) nci maddesinin (B) fıkraları gayet sarihtir) bu neticeye göre Denizyolları ve Limanları İşletme İdarelerinde müstahdem bulunanlar iki zümreye ayrılmış bulunuyor. Bunlardan birisi vaziyetleri yukarıda izah edilen, eski idarelerde hizmet müddetleri on beş sene ve daha ziyade olanlar, diğeri de yine eski idarelerde hizmet müddetleri 15 seneyi doldurmayan ve 3137 sayılı kanun gereğince hususi emeklilik sandığına almanlardır. Bu sandığa iştirak ve sandığın taahhüt ettiği haklardan istifade edebilmenin katî ve umumi şartı kanununda muayyen keseneği ödemektir. Birinci zümre ne sandığa iştirak ettirilmiş, ne de aidat ödemesine tâbi tutulmuştur. Bunların yeni idarelerde geçen keseneksiz hizmet müddetleri eski idarelerdeki hizmet müddetlerine eklenerek emeklilik hakları eski idarelerde aldıkları son maaşları üzerinden adı geçen Umumi Tekâüt Kanunu hükümlerine göre temin olunmuştur.

Şuhalde geçici üçüncü maddenin hedef tuttuğu maksat özel emeklilik sandığına iştirak ettirilmemiş olan birinci zümrenin de bu sandığa iştiraklerini sağlamaktır. Evvelce keseneksiz tekaüt hükümlerine tâbi bulunmaları faydalı görülmüş iken şimdiki memuriyet dereceleri yükselmiş emeklilik hak ve nispetleri artmıştır. Onun için bunların yukarıda açıklanan emeklilik vaziyetleri kanunen katî surette tâyin ve tasrih edilmiş olmasın rağmen emekdarlıkları gözönüne alınarak yeni idarelerde aidatsız geçen hizmet müddetlerine ait tahakkuk ettirilecek kesenekleri yekûnu borçlandırılmak ve istihkaklarından muayyen miktarda tedricen kesilmek suretiyle hususi tekaüt rejimlerine tâbi tutulmaları Hükümet-

çe teklif olunmuş. Ulaştırma ve Maliye Komisyonları umumi bir esas olan borçlanma usulüne dayanan bu teklifi kabul etmişlerdir. Bütçe Komisyonu adı geçen üçüncü maddeye müphem bir ifade şekliyle kesenek şartını bundan sonraki hizmetler için muhafaza edecek bir anlamla tadil etmiş ise de ilâve ettiği (B) fıkrasıyla sandığa iştirak ettirilecek bu müstahdemlerin kendilerinin ödemeelri kanuna ve zâruri olan borçlarını Denizyolları ve Limanları işletme idaresi bütçesine yüklemiştir. Bu fıkra kanaatimizce üç mühim ve mahzurlu netice tevhit etmekten hali kalmıyacaktır.

1. — Eski idarelerde hizmet müddetleri onbeş seneyi doldurmayan (meselâ ondört sene olan) ve sandığa iştiraklerindenberi muayyen keseneklerini kendileri ödeyerek emeklilik hakkı kazananlarla hizmetleri onbeş seneyi geçenlerin mükellef oldukları kesenek borçlarını kendileri ödemiyerek idareye ödetirmek suretiyle aynı emeklilik hakkını iktisap edenler arasında açık bir müsavatsızlık yaratması;

2. — Sandığa iştirak eden ve umumi surette keseneğe tâbi bulunan müstahdemlerden bazılarının (adetleri ne olursaolsun) kendilerinin ödemeleri mecburi olan borç miktarlarını hakiki bir hak sebebine istinat etmeksizin şahıslar namına Devlet müessesesine yüklenmesi;

3. — Aynı müstahdem ve kesenekle mükellefler arasında bulunan mahdut şahısların menfaati için kanun yapıyor zihniyetinin husulüne ve emsal arasında hoşnutsuzluğa sebebiyet vermesi;

İşte bu sebeplerle muhalefetimizi açıklamış oluyoruz. Hükümetin, Ulaştırma Komisyonunun teklif ve kabul etmiş olduğu esaslara göre Maliye Komisyonunca yazılan geçici üçüncü maddenin müzakereye konulmasını teklif ve yüksek heyetin takdirine arz ederiz.

Burdur	Çanakkale	Çorum
Ş. Engineeri	S. T. Arsal	İ. Eker
İsparta	İstanbul	Mardin
M. Karaağaç	İ. H. Ülkmen	R. Erten

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Memurları Tekait Sandığı hakkında ki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün daimî kadrolarında gösterilen ve 3656 sayılı kanunun 19 ncu maddesi mevzuuna giren müteferrik müstahdemler de 3137 sayılı kanun hükümlerine tâbidir. Bu gibiler hakkında 3137 sayılı kanunun 5 nci maddesinin ilgili fıkraları hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — İhtisas mevkii aylığı alan memurlarla 3656 sayılı kanunun 19 ncu maddesine dâhil bulunan müteferrik müstahdemlerin sandığa ödeyecekleri tekaütlük aidatı, tahsil vaziyetlerine ve hizmet müddetlerine nazaran 3656 sayılı kanun hükümlerine göre bulunmaları lâzımgelen derece aylığı tutarı üzerinden hesap edilir. Bunlar terfi müddetlerini doldurdukça bu esas dairesinde iktisap ettikleri derece aylığı aidatlarına esas olur. Bu şekilde muamele yapılması kendilerine bu kanun dışında bir hak vermez.

Bu maddede yazılı memurlar tekaütlük aidatına esas olan aylıklara göre hak kazanırlar.

MADDE 3. — 16 Ağustos 1306 tarihli İdare-i Mahsusa Tekait Nizamnamesinin 15 nci maddesinin dul ve yetim maaşlarının iadeten tahsis ve münakalesi hakkındaki hükümleri tatbik edilmez.

MADDE 4. — İdare-i Mahsusa Tekait Nizamnamesine göre tekaüt edilerek tekaüt maaşlarını Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bütçesinden almakta bulunan mütekait, dul ve yetimlerin maaşlarına 2248 numaralı kanunun 15 nci maddesi mucibince yapılan zamlar, 3835 sayılı kanunun 1 nci ve 3 ncü ve 4464 sayılı kanunun 1, nci maddeleriyle kabul edilen miktarlara çıkarılmıştır.

ULAŞTIRMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memurları Tekait Sandığı hakkında ki 3137 sayılı Kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı müteferrik müstahdemlerin sandığa ödeyecekleri «Tekaitlik aidatı, tahsil vaziyetlerine ve hizmet müddetlerine nazaran 3656 sayılı kanun hükümlerine göre bulunmaları lâzımgelen derece aylığı tutarı üzerinden hesap edilir. Bunlar terfi müddetlerini doldurdukça bu esas dairesinde iktisap ettikleri derece aylığı, aidatlarına esas olur».

«Bu şekilde muamele yapılması kendilerine bu kanun dışında bir hak vermez».

MADDE 3. — Devlet Denizyolları ve Limanları bütçesinde 300 kuruşa kadar maaş alan mütekait, yetim ve dullar hakkında, 1683 numaralı kanunun 50 nci maddesi tatbik olunur.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memurları tekaüt sandığı hakkındaki 3137 sayılı kanuna bazı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 15 ve 25 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 3656 sayılı kanunun 6 ve 13
ncü maddeleri mevzuuna giren görevlerde bulu-
nanların tekaüt aidatı, tahsil durumlarına ve hiz-
met sürelerine nazaran 3656 sayılı kanun hü-
kümüne göre bulunmaları lâzımgelen derece
aylığı tutarı üzerinden hesap edilir. Bunlar terfi
sürelerini doldurdukça iktisap ettikleri derece
aylığı, aidatlarına esas olur.

Bu kanunun 1 nci maddesinde yazılı olanların
almakta oldukları ücretler, 3656 sayılı kanunda
yazılı derecelere göre muadili dereceleri buluna-
rak haklarında bu derecelerde bulunan memurlar
gibi ve birinci fıkra hükümlerine göre işlem
yapılır.

Aneak bu şekilde işlem yapılması kendilerine
bu kanun hükümleri dışında bir hak vermez.

MADDE 3. — 12 Ağustos 1306 tarihli idarei
mahsusa tekaüt tüzüğü'nün yetimler arasında ma-
aş münakalesine ait hükmünün uygulanmasında
1683 sayılı kanunun 64 ncü ve bu tüzük gereğince
bağlanmış aylıklardan aslı üç liraya kadar olan-
lar hakkında da keza 1683 sayılı kanunun 50 nci
maddesi esasları dairesinde işlem yapılır.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memurları Emekli sandığı hakkında-
ki 3137 sayılı kanunun bazı maddelerinin de-
ğiştirilmesine ve yeniden bazı maddeler eklenmesine
dair kanun tasarısı*

MADDE 1. — Devlet Denizyolları ve Liman-
ları İşletme Genel Müdürlüğü'nün daimî kadro-
larında gösterilen ve 3656 sayılı kanunun 19 ncu
maddesi konusuna giren hizmetliler de 3137 sa-
yıllı kanun hükümlerine bağlıdır. Bu gibiler hak-
kında 3137 sayılı kanunun 5 nci maddesinin il-
gili fıkraları hükümleri uygulanır.

MADDE 2. — 3656 sayılı kanunun 6 ve 13
ncü maddeleri mevzuuna giren görevlerde bu-
lunanların emekli keseneği, tahsil durumlarına
ve hizmet süresine nazaran 3656 sayılı kanun
hükümlerine göre bulunmaları gereken derece
aylığı tutarı üzerinden hesap edilir. Bunlar yük-
selme sürelerini doldurdukça hakettikleri dere-
ce aylığı, keseneklerine esas olur.

Bu kanunun birinci maddesinde yazılı olan-
ların almakta oldukları ücretler, 3656 sayılı ka-
nunda yazılı derecelere göre muadili derecele-
ri bulunarak haklarında bu derecelerde bulunan
memurlar gibi ve birinci fıkra hükümlerine göre
işlem yapılır.

Aneak bu şekilde işlem yapılması kendilerine
bu kanun hükümleri dışında bir hak vermez.

MADDE 3. — 12 Ağustos 1306 tarihli idarei
mahsusa emekli tüzüğü'nün yetimler arasında
aylık münakalesine ilişkin hükmünün uygulan-
masında 1683 sayılı kanunun 64 ncü ve bu tü-
zük gereğince bağlanmış aylıklardan aslı üç li-
raya kadar olanlar hakkında da keza 1683 sa-
yıllı kanunun 50 nci maddesi esasları dairesinde
işlem yapılır.

MADDE 4. — İdarei mahsusa emekli tüzü-
ğüne göre emekliye ayrılarak emekli aylıklarını
Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel
Müdürlüğü bütçesinden almakta bulunan emek-
li, dul ve yetimlerin aylıklarına 2248 sayılı ka-
nunun 15 nci maddesi mucibince yapılan zamlar,
3835 sayılı kanunun birinci ve üçüncü ve 4464
sayılı kanunun birinci maddeleriyle kabul edi-
len miktarlara çıkarılmıştır.

HÜ.

4464 numaralı kanunun 4 nci ve 5 nci maddeleri bunlar hakkında da tatbik edilir.

MADDE 5. — 3137 sayılı kanunun 15 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 15. — Sandıktan bağlanan aylıklar ile 1306 tarihli nizamname ve 1683 sayılı kanun hükümlerine göre Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme İdaresinden verilecek maaşlar, üç ayda bir peşin olarak verilir. Peşin verilen aylıklar ölüm halinde geri alınmaz.

MADDE 6. — 3137 sayılı kanunun 25 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 25. — Tekaüt aylıkları hizmet müddetlerine göre aşağıdaki cetvelde yazılı nispetler dâiresinde tahsis ve ita olunur.

Tekaüt edilecek memurun tekaütlüğünde esas tutulması icap eden son aylığının yüzde nispeti

Fiili hizmet müddeti

35	15
36	16
37	17
38	18
39	19
40	20
41	21
42	22
43	23
44	24
45	25
46	26
47	27
48	28
49,5	29
51	30
52,5	31
54	32
56	33
58	34
60	35 ve daha fazlası

Şu kadarki, bu madde hükmüne göre bağlanacak tekaüt aylığı, fiili hizmet müddeti aynı olan bir alt derecedeki Devlet memuruna 1683 sayılı kanun mütebince bağlanacak tekaüt aylığını geçemez. Ancak, son bulunduğu derecede iki

Ulaş. K.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

MADDE 5. — Hükümetin 5 neı maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 neı maddesi ay-
nen kabul edilmiştir.

B. K.

4464 sayılı kanunun 4 neı ve 5 neı maddele-
ri bunlar hakkında da uygulanır.

MADDE 5. — 3137 sayılı kanunun 15 neı
maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sandıktan bağlanan aylıklar ile 1306 tarihli
tüzük ve 1683 sayılı kanun hükümlerine göre Dev-
let Denizyolları ve Limanları İşletme İdaresinden
verilecek aylık, üç ayda bir, peşin olarak veri-
lir. Peşin verilen aylıklar ölüm halinde geri
alınmaz.

MADDE 6. — 3137 sayılı kanunun 25 neı
maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Emekli aylıkları hizmet sürelerine göre aşağı-
daki cetvelde yazılı nispetler dairesinde tah-
sis edilerek ödenir.

Emekliye ayrılacak me-
murun emeklilikte esas
tutulması gereken son
aylığının % nispeti

Eğlemlı hizmet süresi

35	15
36	16
37	17
38	18
39	19
40	20
41	21
42	22
43	23
44	24
45	25
46	26
47	27
48	28
49,5	29
51	30
52,5	31
54	32
56	33
58	34
60	35

ve daha fazlası.

Şu kadar ki, bu madde hükmüne göre bağla-
nacak emekli aylığı, eğlemlı hizmet süresi aynı
olan bir alt derecedeki Devlet memuruna 1683
sayılı kanun gereğince bağlanacak emekli ay-

Hü.

Ulaş. K.

terfi müddeti dolduranlara bulunduğu derece üzerinden tekaüt aylığı bağlanır. Dul ve yetim aylıkları da bu hükme göre hesap olunur.

MUVAKKAT MADDE 1. — Vaziyetleri 1 neî madde hükmüne tevafuk edenlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünde hizmette bulunanların gerek bu idarede ve gerek bu idarenin yerini tuttuğu mülga teşekkül, müessese, idare ve şirketlerde tekaüde tâbi olmayarak geçirdikleri hizmet müddetlerinin en çok son 10 yılı, hizmet müddetlerine aşağıdaki kayıtlarla eklenir :

A) On yıla kadar geçen hizmet müddetlerini fiili hizmet müddetlerine ekletmek isteyenler; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde sandığa müracaat ederler.

B) Vaktinde müracaat edenlerin on yıl içinde aldıkları aylık tutarlarının mecmuunun % 10 u alâkalı sandıklarla namlarına borç yazılır. Bu borçlar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden beşinci ay başından başlamak üzere her ay kesilen tekaütlük aidatından başkaca 3137 sayılı kanunun 5 neî maddesindeki esaslara göre, aylıkları tutarının tamamından % 5 kesilerek tahsil olunur.

C) Borçlarını ödemededen tazminat almak suretiyle sandıkla alâkaları kesilenlerin borç bakiyeleri tazminatlarından indirilir. Tekâüt edilenlerin borç bakiyeleri de tekaüt aylıklarından % 5 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Ölenlerin borçları aranmaz.

Ç) Ancak bunlardan 3137 sayılı kanunun 41 neî maddesi hükmüne göre % 2 aidata tâbi bulunanların ödedikleri paralar - bundan sonra haklarında mezkûr madde hükmü tatbik edilmek şartıyla - bu muvakkat madde hükmüne göre tahakkuk edecek borçlarından indirilir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Vaziyetleri birinci madde hükmüne tevafuk edenlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünde hizmette bulunanların gerek bu idarede ve gerek bu idarenin yerini tuttuğu mülga teşekkül, müessese, idare ve şirketlerde tekaüde tâbi olmayarak geçirdikleri hizmet müddetlerinin en çok son on yılı, hizmet müddetlerine aşağıdaki kayıtlarla eklenir.

A) On yıla kadar geçen hizmet müddetlerini fiili hizmet müddetlerine eklemek isteyenler, bu kanunun yürürlüğe girdiği ilgili olanlara yazı ile tebliğ edildiği tarihten itibaren altı ay içinde sandığa başvururlar.

B) Vaktinde başvuranların on yıl içinde aldıkları aylık tutarlarının mecmuunun yüzde onu Devlet Denizyolları ve Limanları Tekâüt Sandığına adlarına borç yazılır.

Bu borçlar, yukarıda (A) fıkrasındaki tebliğ tarihini takip eden beşinci ay başından başlamak üzere her ay kesilen tekaütlük aidatından başkaca 3137 sayılı kanunun 5 neî maddesindeki esaslara göre aylıkları tutarının tamamından % 5 kesilerek tahsil olunur.

C) Borçlarını ödemededen tazminat almak suretiyle sandıkla alâkaları kesilenlerin borç bakiyeleri tazminatlarından indirilir. Tekâüt edilenlerin borç bakiyeleri de tekaüt aylıklarından % 5 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Ölenlerin borçları aranmaz.

Ç) Ancak bunlardan 3137 sayılı kanunun 41 neî maddesi hükmüne göre % 2 aidata tâbi bulunanların ödedikleri paralar - bundan sonra haklarında mezkûr madde hükmü tatbik edilmek şartıyla - bu muvakkat madde hükmüne göre tahakkuk edecek borçlarından indirilir.

Mal. K.

B. K.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte :

A) Birinci maddede yazılı çeşitli hizmetlerin 4644 sayılı kanunun geçici 2 nci maddesinin 1 - 7 işaretli fıkralarında yazılı hizmetlerde :

B) Yine birinci maddede yazılı çeşitli hizmetlilerle 4644 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin A, B, C, D, E fıkralarında sayılanların, satılma veya sair suretle Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne intikal edip 4222 ve 4644 sayılı kanunların dışında kalmış bulunan idare, müessese ve şirketlerde ;

Aylık ücretli daimî görevlerde geçmiş hizmet sürelerinden on yılı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde ilgili daire ve sandıklara başvurarak 4644 sayılı kanunun geçici 3 ncü maddesinde yazılı esaslar dairesinde borçlandırılmaları şartıyla eylemli hizmet sürelerine eklenir.

Bunların borçlandıkları miktarlar, başvurma süresinin bitmesinden iki ay sonraki maaş veya ücretlerinden başlamak üzere ve 4644 sayılı kanunun geçici 3 ncü maddesinde gösterilen şekilde tahsil olunur.

Bunlardan 3137 sayılı kanunun 41 nci maddesi hükmüne göre % 2 aidata tâbi tutulmuş olanların ödedikleri % 2 leri - bundan sonra haklarında mezkûr madde hükmü uygulanmak şartıyla - bu maddeye göre borçlandırıldıkları miktardan indirilir.

Bu madde ile 10 senelik hizmeti, eylemli hizmet süresine eklenmesi kabul edilen hizmetlerde bulunmuş olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir sebeple ayrılmış olanlardan bu maddenin (A) ve (B) fıkraları çerçevesine giren bir hizmete tâyin edileceklerde tâyinleri tarihinden itibaren 6 ay içinde müracaat etmeleri şartıyla bu madde hükmünden faydalanırlar.

lığını geçemez. Ancak, son bulunduğu derecede iki yükselme süresi dolduranlara buldukları derece üzerinden emekli aylığı bağlanır. Dul ve yetim aylıkları da bu hükme göre hesap olunur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte :

A) Birinci maddede yazılı çeşitli hizmetlilerin 4644 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin 1 - 7 işaretli fıkralarında yazılı görevlerde ;

B) Yine birinci maddede yazılı çeşitli hizmetlilerle 4644 sayılı kanunun geçici ikinci maddesinin A, B, C, D ve E fıkralarında sayılanların, satın alma veya sair suretle Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğüne intikal edip 4222 ve 4644 sayılı kanunların dışında kalmış bulunan vapureculuk şirketi, Haliç Şirketi geçici idaresi ve Sosyete Şilep ve Şirketi Hayriye İdarelerinde ; (4697 sayılı kanunun 5 nci maddesinden faydalananlar hariç).

Aylık ücretli daimi görevlerde geçmiş hizmet sürelerinden en çok on yılı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde ilgili daire ve sandıklara başvurarak 4644 sayılı kanunun geçici 3 ncü maddesinde yazılı esaslar dairesinde borçlandırılmaları şartıyla eylemli hizmet sürelerine eklenir.

Bunların borçlandıkları miktarlar, başvurma süresinin bitmesinden iki ay sonraki aylık veya ücretlerinden başlamak üzere ve 4644 sayılı kanunun geçici 3 ncü maddesinde gösterilen şekilde tahsil olunur.

Bunlardan 3137 sayılı kanunun 41 nci maddesi hükmüne göre % 2 leri - bundan sonra haklarında mezkûr madde hükmü uygulanmamak şartıyla - bu maddeye göre borçlandırıldıkları miktardan indirilir.

Bu madde ile en çok on senelik hizmeti, eylemli hizmet süresine eklenmesi kabul edilen görevlerde bulunmuş olupta bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir sebeple ayrılmış olanlardan bu maddenin (A) ve (B) fıkraları çerçevesine giren bir hizmete tâyin edilecekler de tâyinleri tarihinden itibaren altı ay içinde başvurmaları şartıyla bu madde hükmünden faydalanırlar.

C) Yukarıki fıkralara göre borçlanılacak süreler ile sair kanun hükümlerine göre borçlanma

Hâ.

MUVAKKAT MADDE 2. — % 2 tekaüt aidatına tâbi bir hizmette iken bu kanunun neşri tarihinden evvel % 5 aidatlı hizmete geçmiş olanların % 2 aidata tâbi olarak geçen hizmet müddetleri hakkında da yukarıki birinci muvakkat madde hükmü tatbik olunur.

MUVAKKAT MADDE 3. — Mülga Seyrisefain idaresinden halef idarelere nakledilmiş bulunan memurlardan 16 Ağustos 1306 tarihli nizamname hükmüne göre tekaüde tâbi hizmet müddetleri 15 sene ve daha ziyade olanlarla 3633 sayılı kanunun 17 nci maddesinin (B) fıkrasında zikredilen mülga Tahlisiye Umum Müdürlüğü memurlarının halef idareler de aidata tâbi olmıyarak geçen hizmet müddetleri hakkında - aşağıdaki kayıt ve şartlarla - bu sandık hakkındaki hükümler tatbik olunur.

A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde sandığa müracaatla haklarında bu muvakkat madde hükmünün tatbikını isteyenler halef idarelerde geçen hizmet müddetleri zarfında almış oldukları aylıkların tutarının mecmununun % 5 şini sandığa borçlanırlar Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü de bu % 5 lerin muadilini sandığa toptan öder.

B) (A) fıkrasına göre tahakkuk eden borçlar, bu memurların hizmet mukabili aldıkları aylık, her türlü ikramiye ve tahsisat (Muvakkat tazminat ve fevkalâde zam hariç) ve tekaüt sandığından alınan aylık ve tazminatın tamamı üzerinden % 10 kesilerek tahsil olunur.

Ölenlerin borçları aranmaz.

MUVAKKAT MADDE 4. — Haklarında bu kanunun muvakkat 3 nci maddesi hükmü tatbik edilen memurların Mülga Seyrisefain İdaresinde % 5 aidata tâbi olarak geçen her hizmet yılı için son asli maaşlarının iki misli, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden bu sandığa toptan tediye olunup alâka-

Ulaş. K.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin ikinci muvakkat maddesi aynen.

MUVAKKAT MADDE 3. — Mülga Seyrisefain idaresinden halef idarelere geçmiş olan memurlardan 1683 numaralı kanunun 50 nci maddesine göre tekaüde tâbi hizmet müddetleri 15 sene ve daha ziyade olanlara 3633 sayılı kanunun 17 nci maddesinin (B) fıkrasında zikredilen mülga Tahlisiye Umum Müdürlüğü memurlarının halef idarelerde aidata tâbi olmıyarak geçen hizmet müddetleri hakkında - Aşağıdaki kayıt ve şartlar ile - bu sandık hakkındaki hükümler tatbik olunur.

A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği ilgililere yazı ile tebliğ edildiği tarihten itibaren altı ay içinde sandığa müracaatla haklarında bu muvakkat madde hükmünün tatbikını isteyenler, halef idarelerde geçen hizmet müddetleri içinde almış oldukları aylıklar tutarının % 5 ini sandığa borçlanırlar. Devlet denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğünde bu % 5 lerin muadilini sandığa toptan öder.

B) A fıkrasına göre tahakkuk eden borçlar, bu memurların hizmet mukabili aldıkları aylık, her türlü ikramiye ve tahsisat (Muvakkat tazminat ve fevkalâde zam hariç) ve tekaüt sandığından alınan aylık ve tazminatın tamamı üzerinden % 10 kesilerek tahsil olunur.

Ölenlerin borçları aranmaz.

MUVAKKAT MADE 4. — Hükümetin muvakkat 4 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

GEÇİCİ MADDE 2. — Hükümetin geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — 3137 sayılı kanunun 42 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne tâbi tutulmuş olanlarla 3633 sayılı kanunun 17 nci maddesinin (B) fıkrasında adı geçen Mülga Tahlisiye Umum Müdürlüğü memurlarının halef idarelerde aidata tâbi olmıyarak geçen hizmet süreleri hakkında aşağıda yazılı hükümler uygulanır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde sandığa başvurarak haklarında bu geçici madde hükmünün uygulanmasını isteyenler halef idarelerde geçen hizmet süreleri içinde almış oldukları aylıklar tutarının yüzde beşini borçlanırlar.

Bu borçlar, borçluların ücret, her türlü ikramiye, ödenek ve tazminatlarından yüzde beşi kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Borçlarını ödemediği tazminat almak suretiyle sandıkla ilgileri kesilenlerin borç artıkları, tazminatlarından indirilir. Tekaiüt edilenlerin artan borçları tekaüt aylıklarından yüzde beşi kesilerek tahsil edilir. Ölenlerin borç artıkları aranmaz.

Bu madde gereğince borçlanırların borçlandırıldıkları paranın muadili de Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bütçesinden sandığa toptan ödenir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Haklarında bu kanunun geçici 3 nci maddesi hükmü uygulanan memurlarının mülga Seyrisefain ve Tahlisiye İdarelerinde geçen her hizmet yılı için son asli maaşlarının iki misli, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü bütçesinden sandığa toptan ödenip ilgililerin bu hizmet sü-

B. K.

suretiyle eylemli hizmet sürelerine eklenen sürelerin mecmuu on yılı geçemez.

GEÇİCİ MADDE 2. — % 2 emekli keseneğine bağlı bir hizmette iken bu kanunun yayımı tarihinden evvel % 5 kesenekli hizmete girmiş olanların % 2 keseneğe bağlı olarak geçen hizmet süreleri hakkında da yukarıki birinci geçici maddede hükmü uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 3137 sayılı kanunun 42 nci maddesinin birinci ve 3633 sayılı kanunun 17 nci maddesinin « B » fıkraları gereğince kaldırılmış Seyrisefain İdaresiyle Tahlisiye Genel Müdürlüğünde geçen hizmetleri 15 sene ve daha fazla olması dolayısıyla bu hizmetleri de yeni hizmetlerine eklenmek suretiyle kaldırılmış idarelerdeki son aylıkları üzerinden 1683 sayılı kanun hükümlerine göre emeklilik hakkı tanınmış olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünde müstahdem bulunanların emeklileri hakkında aşağıdaki esaslar dâhilinde 3137 sayılı kanun hükümleri uygulanır.

A) Yukarıda yazılı olanların kaldırılmış Seyrisefain ve Tahlisiye İdarelerinde özel hükümlerine göre emekliye bağlı olarak geçen eylemli hizmet süreleriyle Denizyolları ve Akay İşletmeleri Fabrika ve Havuzlar Müdürlüğünde, Denizbankta ve Devlet Denizyolları, Devlet Limanları İşletme Genel Müdürlüklerinde ve şimdiki idarede emekli kesintisine bağlı olmıyarak geçen eylemli hizmet süreleri bu kanunun yürürlüğünden sonra kesintiye bağlı olarak geçecek hizmet sürelerine eklenir.

B) Bunların (A) fıkrasında gösterilen idare ve işletmelerde geçen hizmet süreleri içinde almış oldukları aylık asılları ve ücret tutarları yekûnunun % 10 u Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü bütçesinden bu kanun yürürlüğe girer girmez toptan sandığa ödenir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun geçici 3 nci maddelerinde yazılı ve Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünden sandığa yatırılacak paranın geçikmesi, memur haklarının sağlanmasını ve ödenmesini durdurmaz.

Hü.

hıların bu hizmetleri de yukarıki muvakkat 3 ncü maddedeki hizmetlerine eklenir.

Bu paranın hesabında, yıl kesirleri tam ve yatırılan paranın yarısı memur aidatı ve yarısı da idarece verilen karşılık sayılır.

MUVAKKAT MADDE 5. — Bu kanunun 3 ve 4 ncü maddelerinde yazılı ve Devlet Denizyolları İşletme Umum Müdürlüğünden sandığa yatırılacak paranın gecikmesi, memur haklarının temin ve tediyesini durdurmaz.

MADDE 7. — Bu kanun neşri tarihinden meridir.

MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

15 . VI . 1944

Başvekil ve Hariciye

Vekâleti Vekili

Ş. Saracoğlu

Millî Müdafaa Vekili

Hariciye Vekili

Maarif Vekili

İktisat Vekili

Gümrük ve İnhisarlar Vekili

Suad H. Ürgüblü

Münakalât Vekili

A. F. Cebesoy

Adliye Vekili

R. Türel

Dahiliye Vekili

Hilmi Uran

Maliye Vekili

F. Ağralı

Nafia Vekili

Sırrı Day

Sıhhat ve İctimai

Muaavenet Vekili

Dr. H. Alataş

Ziraat Vekili

Ş. B. Hatipoğlu

Ticaret Vekili

Cezmi Erçin

Ulaş. K.

MUVAKKAT MADDE 5. — Hükümetin muvakkat beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

B. K.

releri de yukarıki geçici 3 ncü maddedeki hizmet sürelerine eklenir.

Bu paranın hesabında yıl kesirleri tam ve yatırılan paranın yarısı memur aidatı, yarısı da idarece verilen karşılık sayılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Hükümetin geçici 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

